

195

La flama

(ALDC, II, 310. La flama)

El mot més estès és *flama* (< llat. FLAMMA) amb les seves var.: *flam* 56, 57, 58, 63, 67, 69, 127, una forma masculina que és una innovació en el conjunt romànic; i els der. *flamada* 73, 75, 78, 80, 85, 111, amb el suf. *-ada* (< llat. *-ATA*); *flamerada* (*flamarada*), amb l'infix *-era* de *flamera* 95 i altres mots afins (*foguera*, *focatera*), de gran extensió; *flamatada* (*flametada*) 125, amb l'infix *-eta* probablement de *flameta*; *blamarada* 43 i *brimarada* 56 són der. de *ablamar*, encreuats amb *aflamar* i *abrandar*. Un altre significat de forta extensió és *llamarada* (*llamerada*), que, tot i coincidir amb el castellà, podria explicar-se internament; en efecte, aquest mot coexisteix en diverses localitats amb *l·limarada*, que podria ser una atracció de *l·limara* (< *alimara* < àr. AL-IMARA 'senyal'); l'alternança del model *flamerada/flama* hauria provocat el doblet *llamerada/llama*; i *flamada* hauria arrossegat *llamada* 96.

Mots locals: *xera* seria importació del fr. [*faire bonne chère*] (< llat. CARA) 'fer bona acollida; donar un bon àpat';

el canvi a 'flamerada' "és de creure que provingui del fet que per donar bona acollida a l'hoste se li ha d'encendre bon foc a la llar i preparar-li una bona menjada" (*DECat*). Altres mots d'escassa difusió tenen a veure, directament o indirecta, amb el foc: *foguera* 90, der. de *foc* (< llat. FOCU) + el suf. *-era* (< llat. *-ARIA*), tipus hispànic (cf. cast. *hoguera*, port. *fogueira*); *fogata* 189, castellanisme; *branda* 93, 99, 100 (< germ. *BRAND 'fulla de l'espasa; tió abrindat'), amb el seu der. *brandera* 99; *gala* 71, 72 que ha passat a 'flama' des de 'foguera de festa' (< fr. *gale* 'plaer, diversió'); *refaijai* 77, un intensiu de *faia* 'manat de branques que s'encén per a fer claror, etc.' (< llat. FACULA, dim. de FAX, FACIS 'torxa'); *ardor* 29 (< llat. ARDORE), der. de ARDERE 'cremar'.

Flama, *flamarada* i *xera* són mots normatius; *alimara* i *alimària* tenen un sentit específic.

